

Türkiye’de Gelir Dağılımı ile Enflasyon ve İşsizlik Oranları Arasındaki İlişki ♦ ♦ ♦ The Relationship Between Income Distribution and Inflation and Unemployment Rates in Türkiye

<https://doi.org/10.25204/iktisad.1738860>

Mustafa Orhan ÖZER*
Gülnur ACAR**

Öz

Makale Bilgileri

Makale Türü:

Araştırma
Makalesi

Geliş Tarihi:

10.07.2025

Kabul Tarihi:

10.10.2025

© 2025 İKTİSAD

Tüm hakları
saklıdır.

Makroekonomik göstergelerle yakından ilişkili olduğu düşünülen gelir dağılımı, iktisadın en tartışmalı konularından biri olarak görülmektedir. Çalışmanın temel amacı Türkiye’de gelir dağılımı ile enflasyon ve işsizlik oranları arasındaki bağın incelenmesidir. Bu amaçla, 1988-2023 yılları arasını kapsayan yıllık zaman serileri Fourier yaklaşımına dayanan birim kök ve eşbütünleşme testleriyle analiz edilmiştir. Değişkenlerin durağanlık durumları kesirli frekanslı Fourier Genişletilmiş Dickey-Fuller (Fourier ADF) Birim Kök Testi ile incelenmiş ve tümünün düzeyde birim köklü, birinci farkta durağan olduğu tespit edilmiştir. Bunun üzerine söz konusu değişkenler arasındaki uzun dönemli ilişkinin varlığını sınamak için kesirli frekanslı Fourier Otoregresif Dağıtılmış Gecikmeli (Fourier ADL) Eşbütünleşme Testi uygulanmıştır. Uzun dönemli katsayıların tahmin edilmesinde Tam Modifiye Edilmiş En Küçük Kareler Yöntemi’nden (FMOLS) yararlanılmıştır. Elde edilen bulgular, enflasyonun gelir eşitsizliğini artırdığını, artan eşitsizliğin ise işsizliği azalttığını göstermektedir. Bu sonuç, anti-enflasyonist para ve maliye politikalarının daha adil bir gelir dağılımına katkı sağladığını ortaya koymaktadır. Diğer taraftan, yeniden dağıtımcı politikalar, konjonktürel dalgalanmaları daha şiddetli hale getirmesi ve fiyat istikrarına destek vermemesi nedeniyle kullanışlı bir araç olarak görülmemektedir.

Anahtar Kelimeler: Gelir dağılımı, gelir eşitsizliği, enflasyon, işsizlik.

Abstract

Article Info

Paper Type:

Research Paper

Received:

10.07.2025

Accepted:

10.10.2025

© 2025 JEBUPOR

All rights
reserved.

Income distribution, closely related to macroeconomic indicators, is one of the most controversial issues in economics. The main objective of this study is to investigate the relationship between income distribution and inflation and unemployment rates in Türkiye for the period 1988-2023. For this purpose, unit root and cointegration tests are used based on the Fourier approach. The stationarity of the variables is tested using the fractional frequency Fourier Augmented Dickey-Fuller Unit Root Test (Fourier ADF), and it is found that the variables are unit-rooted at the level but stationary at the first difference. Subsequently, the fractional frequency Fourier Autoregressive Distributed Lag (Fourier ADL) Cointegration Test is applied to examine the existence of a long-run relationship between these variables. The Fully Modified Least Squares Method (FMOLS) is used to estimate the long-run coefficients. The results suggest that rising inflation rates exacerbate income inequality while increasing inequality reduces unemployment. This result indicates that anti-inflationary monetary and fiscal policies contribute to a more equal income distribution. On the other hand, redistributive policies are not seen as a useful tool, as they exacerbate cyclical fluctuations and do not support price stability.

Keywords: Income distribution, income inequality, inflation, unemployment.

Atıf / to Cite (APA): Özer, M. O. ve Acar, G. (2025). Türkiye’de gelir dağılımı ile enflasyon ve işsizlik oranları arasındaki ilişki. *İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi*, 10(28), 1073-1086. <https://doi.org/10.25204/iktisad.1738860>

*ORCID Doç. Dr., Anadolu Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, mustafaorhanazer@anadolu.edu.tr

**ORCID Arş. Gör., Anadolu Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, gulnuracar@anadolu.edu.tr

Extended Abstract

Introduction and Research Questions & Purpose:

Income inequality is a significant issue for nations, affecting both the economic and social structures of society. The disparity in income distribution, which worsened after the Industrial Revolution, remains one of the most contentious topics today. It is widely recognized that various economic factors, such as inflation and unemployment, contribute to this problem. An increase in these factors is generally accepted as an increase in the income gap between upper and lower income groups. This study examines the relationship between income inequality, inflation and unemployment rates in Türkiye. The aim is to provide information to policymakers to help reduce inequality.

Literature Review:

Some studies on Türkiye indicate that inflation can lead to a more equal income distribution (Kanberoğlu and Arvas, 2014; Gülmez and Altıntaş, 2015), while others suggest that it contributes to income inequality (Bükey and Akgül, 2017; Destek et al., 2017; Akbulut, 2021; Beyaz Sipahi, 2021; İşcan and Demirel, 2023). Besides, studies on how unemployment affects income distribution have highlighted that it is a significant source of income inequality (Kalaycı and Öztürk, 2017; Akalin, 2021; Durak and Akalin, 2022). Studies have also been conducted in various countries and country groups in this field. Taresh A et al. (2020) and Memon and Qureshi (2020) stated that income distribution is closely related to price stability. Sheng (2011) and Royuela (2012) emphasized that income inequality is associated with unemployment. Jantti and Jenkins (2010) stated that income inequality is neither affected by inflation nor unemployment. On the other hand, Asogwa et al. (2022) found that income distribution is affected by both variables.

Methodology:

This study examines the relationship between income distribution, inflation and unemployment rates in Türkiye within the framework of the Fourier approach. Econometric tests based on this approach provide notable advantages to researchers. It effectively captures smooth structural breaks. The uncertainty in the number and form of breaks does not diminish the test's power. Additionally, there is no need to add dummy variables, which could lead to a potential loss of power (Banerjee et al., 2017). This study takes into account fractional frequencies. Not only temporary but also permanent structural breaks are captured in this way (Christopoulos and Leon-Ledesma, 2011). The dataset spans the years from 1988 to 2023. It utilizes two indicators to represent lower and upper income groups for measuring income inequality.

Findings and Conclusions:

The stationarity of the variables is examined with the fractional frequency Fourier ADF unit root test, and it is found that all of them are I(1). Afterwards, the fractional frequency Fourier Autoregressive Distributed Lag Cointegration Test is utilized to examine the existence of a long-run relationship between the variables. The long-run coefficients are estimated using the Fully Modified Least Squares method. The findings indicate that increasing inflation worsen income inequality, while greater inequality is associated with lower unemployment. These findings show that anti-inflationary monetary and fiscal policies can help encourage a more equitable distribution of income. Conversely, redistributive policies are not considered beneficial, as they exacerbate cyclical fluctuations and fail to promote price stability.

1. Giriş

Gelir eşitsizliği bir ülkede yaşayan tüm bireyleri ve toplumsal sınıfları etkileyen, yalnızca iktisadi değil aynı zamanda sosyal boyutları içinde barındıran önemli bir sorundur. Bu sorunun XXI. yüzyılda farklı ölçülerde her ülkede görülmesi çoğunlukla küreselleşme ile ilişkilendirilmektedir (Heimberger, 2020: 2978). Fakat küreselleşmenin gelir dağılımı üzerindeki etkilerinin ülkelerin gelişmişlik seviyelerine göre değişkenlik gösterebileceği gözden kaçırılmamalıdır. Kahai ve Simmons (2005) bu etkinin gelişmekte olan ülkeler için olumlu, gelişmiş ülkeler için ise nötr olduğuna işaret etmektedirler. Diğer taraftan, Basri ve Lawrence (2020) ise gelir eşitsizliğinin sosyal ve siyasal organizasyonların değişmesiyle ilişkili olduğunu ifade etmektedirler.

Ülkelerin ekonomik yapısıyla şekillenen gelir dağılımı, enflasyon ve işsizlikten yoğun bir biçimde etkilenmektedir. Öyle ki fiyatlar genel düzeyinin yükselmesi, alt ve üst gelir grubuna ait kesimler arasındaki gelir makasının açılmasına neden olmaktadır. Fakat enflasyonun gelir dağılımı üzerindeki etkisi, enflasyon oranının düzeyine ve ekonomik koşulların seyrine bağlı olarak değişebilmektedir. Monnin (2014), OECD ülkeleri üzerine yaptığı çalışmada uzun vadede enflasyon ile gelir eşitsizliği arasında U şeklinde bir ilişki tespit etmiş; artan enflasyonun eşitsizliği önce azalttığını, ancak belirli bir eşik değeri aştıktan sonra artırdığını ortaya koymuştur.

İşsizlik artışı, çoğunlukla alt gelir grubunda yer alan bireyleri etkileyerek gelir eşitsizliğini artırmaktadır. Gado (2025), işsizliğin özellikle gençler ve eğitim seviyesi düşük kesimler üzerinde daha büyük eşitsizlik yarattığına ve işsizlik ile gelir dağılımı arasındaki ilişkinin iktisadi koşullara göre şekillenebileceğine işaret etmektedir. Öte yandan, gelir eşitsizliğinin artması veya azalması da makroekonomik göstergeler üzerinde doğrudan veya dolaylı bir etki yaratabilmektedir. Dolayısıyla bu değişkenler arasındaki girift ilişkinin ortaya çıkarılması ve bu doğrultuda uygun politika önerilerinde bulunulması büyük önem taşımaktadır.

Bu çalışmada Türkiye’de gelir dağılımı ile enflasyon ve işsizlik oranları arasındaki ilişki ampirik açıdan sınanmıştır. Bu amaçla 1988-2023 yılları arasını kapsayan veriler, literatürdeki diğer çalışmalardan farklı olarak kesirli frekanslı Fourier birim kök ve eşbütünleşme testleri kullanılarak analiz edilmiştir. Böylece serilerin dinamiklerini etkileyen geçici ve kalıcı şoklar birlikte değerlendirilmiştir. Ayrıca gelir dağılımının ölçülmesinde Gini katsayısı gibi tek bir değişken yerine alt ve üst gelir gruplarını temsil eden iki farklı gösterge kullanılmış, bu sayede iktisadi göstergelerin farklı gelir düzeyleri üzerindeki asimetric etkileri daha ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. Çalışmanın bundan sonraki aşamalarında sırasıyla teorik çerçeve oluşturulmuş, ilgili literatür özetlenmiş, veri ve yöntem aktarılmış, ampirik bulgular sunulmuş, sonuç bölümünde bu bulgular yorumlanarak politika önerilerinde bulunulmuştur.

2. Gelir Dağılımının Enflasyon ve İşsizlik ile İlişkisi

Gelir eşitsizliği gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin ortak sorunları arasında yer almaktadır. Yani dünyada eşitsizliğin olmadığı bir ülkeden bahsetmek pek mümkün değildir. Bu nedenle ülkelerin odaklanması gereken konu eşitsizliğin seviyesi olmalıdır (Asogwa vd., 2022). Bu doğrultuda eşitsizliğe yol açan ve derinleştiren faktörlerin dikkatli bir biçimde analiz edilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu faktörlerin yalnızca iktisadi değil aynı zamanda siyasal ve sosyal boyutları da bulunmaktadır. Fakat bölüşümle ilgili olan ve özünde iktisadi bir sorun olarak nitelendirilen gelir eşitsizliğinin genellikle iktisadi faktörlerle ilişkili olduğu kabul edilmektedir.

Gelir dağılımı ilk olarak klasikler tarafından incelenmiştir. Bu iktisatçılar günümüzün araştırmacılarından farklı olarak fonksiyonel gelir dağılımı üzerinde durmuşlardır. Ricardo’ya (1817) göre ülke ilerledikçe ve zenginlik arttıkça kaçınılmaz olarak rant artmakta ve kar azalmaktadır. Bu durum gelir dağılımının toprak sahiplerinin lehine ve girişimcilerin aleyhine bozulmasına yol açmaktadır. Bu sürecin önüne geçilebilmesi için rantın agresif bir şekilde vergilendirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Marx (1887) ise sürekli azalan ücretler nedeniyle gelir dağılımının

girişimcilerin lehine ve işçilerin aleyhine olacak şekilde değişeceğini ve bu sürecin üretim araçlarının özel mülkiyetine dayanan iktisadi sistemi sona erdirecek olan ihtilale kadar devam edeceğini ileri sürmüştür.

Ricardo ve Marx aynı zamanda birbirine taban tabana zıt olan iki farklı öğretinin, liberalizm ve sosyalizmin önde gelen temsilcileri arasında yer almaktadır. Bu iki öğretinin birçok konuda olduğu gibi gelir dağılımına yönelik bakış açıları ve getirdikleri çözüm önerileri de farklılık arz etmektedir. Kapitalist sistemde gelir, üretimle yakından ilişkili olan piyasa işlemlerinin bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır (Mises, 1951: 151). Bu nedenle liberal öğretisi dağıtımdan ziyade üretime odaklanmaktadır. Piyasaların yalnızca üretimde değil aynı zamanda dağıtımda da optimal kaynak tahsis etme kabiliyetine sahip olduğu kabul edilmektedir (Coburn, 2000: 138). Bu özelliğinden dolayı serbest piyasa ekonomisi tarafından gerçekleştirilen gelir dağılımının en uygun ve adil dağıtım olduğu kabul edilmektedir.

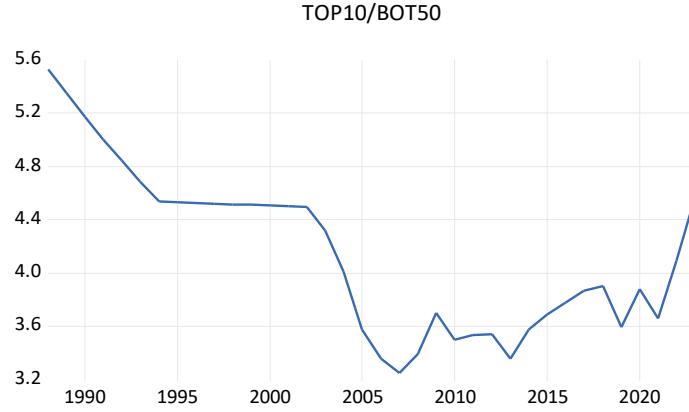
Üretimden ziyade dağıtıma öncelik veren sosyalist öğretisi eşit dağıtım ilkesinden yola çıkmaktadır. Fakat toplumu oluşturan bireylerin zekâ, çalışkanlık, disiplin ve başarı gibi özellikler bakımından eşit olmaması nedeniyle bu ilkenin mantık kuralları çerçevesinde uygulanması mümkün olmamaktadır. Dolayısıyla bu ilke; sunulan hizmete göre dağıtım, ihtiyaçlara göre dağıtım ve liyakate göre dağıtım ilkeleriyle birlikte uygulanmaya çalışılmaktadır. Sunulan hizmete göre dağıtım ilkesinde genellikle çalışma süresi baz alındığından çalışanlar arasındaki verimlilik farkı ihmal edilmektedir. İhtiyaçlara göre dağıtım ilkesinde sonsuz istekleri olan her bireyin bu isteklerinin ne kadarının tatmin edilmesine izin verileceği belirsizlik taşımaktadır. Bu nedenle eşit dağıtım ilkesinin milyonlarca vatandaştan oluşan bir ülke için uygulanması mümkün olmamaktadır. Liyakate göre dağıtım ilkesi ise tarihsel süreçte karar verme yetkisine sahip olanların defalarca yanılmalarından dolayı güvenilir bulunmamaktadır (Mises, 1951: 155-157).

Gelir dağılımını önemli bir sorun olarak görmeyen Geleneksel yaklaşımın gözden düşmesi ve bunun yerine yeniden dağıtım fikrine oldukça sıcak bakan Keynesyen yaklaşımın yükselişinin etkisiyle XX. yüzyılın ikinci yarısında gelir dağılımı yeniden gündeme gelmeye başlamıştır. Fonksiyonel gelir dağılımından çok kişisel gelir dağılımının dikkate alındığı bu dönemin öncülüğünü Simon Kuznets yapmıştır. Kuznets (1955) ABD, İngiltere ve Almanya ekonomilerini incelediği çalışmada ülkelerin zenginleştikçe gelir eşitsizliğinin önce arttığını, fakat bir noktada zirve yaptıktan sonra gelir arttıkça eşitsizliğin de azalmaya başladığını tespit etmiştir. Gelir ve gelir eşitsizliği arasındaki pozitif ilişkinin zamanla negatif hale geldiğini öne süren ve daha sonra Kuznets hipotezi olarak anılan bu görüş birçok akademik çalışmaya konu olmuştur. Gelir dağılımında adaletin sağlanması için devlet müdahalesine ihtiyaç duyulmadığını ima eden bu görüşe karşı çıkan iktisatçılar olmuştur. Piketty (2006) gelişmiş ülkelerde gelir eşitsizliğinin azalmasını verimlilik artışı ile değil, nadir görülen sermaye şokları ile ilişkilendirmiş, eşitsizlik dinamiklerinin daha çok hükümet ve toplum tarafından bir bütün olarak benimsenen politikalara ve kurumlara bağlı olduğunu belirtmiş ve Kuznets hipotezinin geçersiz olduğunu ifade etmiştir.

Fiyat istikrarının sağlanması ve işsizlik oranının doğal seviyesinde tutulması önde gelen makroekonomik hedefler arasında yer almaktadır. Keynesyen yaklaşım uzun yıllar Phillips'in (1958) ve Samuelson ve Solow'un (1960) görüşleri doğrultusunda enflasyon ve işsizlik oranları arasında ters yönlü bir ilişki olduğunu kabul etmiştir. İlerleyen yıllarda Phillips eğrisi Cagan'ın (1956) adaptif beklentiler ve Muth'un (1961) rasyonel beklentiler teorileri ile birlikte yorumlanmış ve uzun dönemde söz konusu değişkenler arasındaki ödünleşme ilişkisi reddedilmiştir. Rolim vd. (2024) enflasyon ve işsizliği Gini katsayısı ile ilişkilendirmiş ve böylece gelir eşitsizliğini dikkate alan üç boyutlu bir Phillips eğrisi elde etmişlerdir. Buna göre merkez bankaları tarafından uygulanan anti-enflasyonist para politikaları yalnızca işsizliğin değil aynı zamanda eşitsizliğin artmasına da yol açmaktadır. Mocan (1999) beklenmeyen enflasyonun gelir eşitsizliğini azaltıcı etkisinden söz etmektedir. Bu durum sürpriz enflasyonun reel faiz oranını azaltmasına, bunun da fon arz edenlerden

fon talep edenlere, diğer bir deyişle yüksek gelirlilerden düşük gelirliye kaynak transferi olmasına bağlanmaktadır.

Son çeyrek yüzyılda Türkiye’de ulusal servet yaklaşık iki katına yükselmiştir. Fakat benzer zenginlik seviyesindeki ülkelerle kıyaslandığında daha eşitsiz bir gelir dağılımına sahip olduğu görülmektedir. Nüfusun en üst yüzde onluk kesimi ulusal servetin %67’sine; en alt yüzde ellilik kesimi ise yalnızca %4’üne sahiptir (World Inequality Database [WID], 2022: 222). Dolayısıyla Türkiye’nin gelir dağılımı açısından iyi bir konumda olduğunu iddia etmek güçtür.

Şekil 1. Türkiye’de Gelir Dağılımı (1988-2023)

Kaynak: WID (2025) verileri kullanılarak yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

Şekil 1 Türkiye’nin 1988-2023 yılları arasındaki gelir dağılımını göstermektedir. Bu seri toplumun en yüksek gelirine sahip yüzde onluk dilimi ile en düşük gelirine sahip yüzde ellilik dilimin birbirine oranlanmasıyla elde edilmiştir. Yani seride yaşanan bir artış gelir dağılımında bozulmayı, azalma ise iyileşmeyi ifade etmektedir. Şekil 1 incelendiğinde 1988’den 2007’ye kadar gelir eşitsizliğinin azalma eğiliminde olduğu görülmektedir. Bu eğilimin 1994-2002 yılları arasında zayıflayarak da olsa devam etme sebebinin, Türkiye’nin iç dinamiklerinden kaynaklanan 1994 ve 2001 krizlerinin üst gelir grubunu daha fazla gelir kaybına uğratması olduğu düşünülmektedir. Bilindiği üzere finansal krizler öncelikle finansal piyasalarda fon arz eden tasarruf sahiplerini olumsuz etkilemektedir. Bu kesim ise genellikle yüksek gelirli vatandaşlardan oluşmaktadır (Bükey, 2020: 131). Diğer taraftan, 2008 yılından sonra Türkiye’de gelir dağılımının yeniden bozulmaya başladığı görülmektedir. Ülkenin iç dinamiklerinden kaynaklanmayan Küresel kriz ve pandemi gibi dışsal şokların bunda pay sahibi olduğu tahmin edilmektedir. Durgun ve Durgun (2023: 56) finansal krizlerin ve arızı şokların gelir dağılımını bozucu etkilerine dikkat çekmektedir. Akbulut (2022: 150) yüksek gelirli vatandaşları ilgilendiren kurumlar vergisinin 2006 yılında dramatik bir şekilde düşürülmesinin gelir dağılımının bozulmasında etkili olduğunu ifade etmektedir. Aydın (2025: 245) ise son yıllarda giderek bozulan gelir dağılımını artan sanayisizleşme eğilimi ile ilişkilendirmektedir. Türkiye’de gelir dağılımı ile enflasyon ve işsizlik oranlarının görünümü Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Türkiye’de Gelir Dağılımı, Enflasyon ve İşsizlik

Dönem	TOP10/BOT50	Enflasyon Oranı	İşsizlik Oranı
1988-1996	4,91	74,36	8,09
1997-2005	4,33	47,54	8,74
2006-2014	3,47	8,37	10,67
2015-2023	3,89	24,02	11,31

Kaynak: WID (2025) ve WB (2025) verileri kullanılarak yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 1’de Türkiye’de 1988-2023 yılları arasını kapsayan gelir dağılımı, enflasyon ve işsizlik verilerinin her biri dokuz yıldan oluşan dört eşit alt dönemdeki ortalamaları yer almaktadır. Hem

birinci alt dönemden ikinci alt döneme geçişte hem de ikinci alt dönemden üçüncü alt döneme geçişte enflasyonla birlikte gelir eşitsizliğinin de azaldığı; üçüncü alt dönemden dördüncü alt döneme geçişte ise her iki göstergenin de arttığı dikkat çekmektedir. Diğer taraftan, birinci alt dönemden ikinci alt döneme geçişte ve ikinci alt dönemden üçüncü alt döneme geçişte gelir eşitsizliği ve enflasyonun aksine işsizlik oranının yükseldiği görülmektedir. Yalnızca üçüncü alt dönemden dördüncü alt döneme geçişte işsizlik oranının da diğer göstergelerle birlikte arttığı görülmektedir. Yapılan ön analizler Türkiye’de gelir dağılımının genel olarak enflasyonla aynı, işsizlikle ters yönde hareket ettiğine işaret etmektedir.

3. Literatür

Ülkelerin nasıl bir gelir dağılımına sahip olduğunun yanı sıra bu gelirin toplumda neden böyle paylaşıldığı iktisat yazınında geniş bir tartışma alanı bulmuştur. Bu bağlamda, gelir dağılımı ile enflasyon ve işsizlik oranları arasındaki ilişkiyi Türkiye özelinde inceleyen çalışmaları aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür:

Kanberoğlu ve Arvas (2014) ARDL sınır testi yaklaşımını kullanarak 1980-2012 dönemini ele almıştır. Gülmez ve Altıntaş (2015) Johansen eşbütünleşme testi ile 1981-2011 yılları arasını analiz etmiştir. Bu çalışmalar enflasyonun gelir dağılımı üzerinde düzeltici bir etki yarattığına işaret etmektedirler.

Bükey ve Çetin (2017) 1980-2014 dönemini, Akbulut (2021) 1983-2019 dönemini incelemişlerdir. Her iki çalışma da regresyon analizini kullanmış ve enflasyonun gelir dağılımı üzerinde bozucu bir etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Ayrıca ilk çalışmada enflasyonda meydana gelen bir birimlik artışın Gini katsayısında 0,06 birimlik artışa yol açtığı vurgulanmıştır. Beyaz Sipahi (2021) 1999-2019 dönemini kapsayan çalışmasında Johansen eşbütünleşme testini kullanmış ve benzer sonuçlar elde etmiştir. Destek vd. (2017) 1977-2013 dönemini, İşcan ve Demirel (2023) 2002-2019 dönemini ARDL sınır testi yaklaşımını uygulayarak incelemişlerdir. İlk çalışmada enflasyonun Gini katsayısını hem uzun hem de kısa dönemde pozitif etkilediği, ikinci çalışmadaysa uzun dönemde pozitif kısa dönemde negatif etkilediği bulgusuna ulaşılmıştır.

Bu çalışmalara ek olarak Ünal ve Doğan (2022) gelir dağılımının enflasyondan nasıl etkilendiğini mikro düzeyde analiz etmişlerdir. 2005-2018 döneminin incelendiği bu çalışmada enflasyonun gelir eşitsizliğini artırıcı bir etkide bulunduğu tespit edilmiştir. Akar ve Erdoğan (2022) ise en yoksul ve en zengin kesimin TÜFE sepetine ait üç ana harcama grubundaki paylarını dikkate alarak yaptıkları çalışmalarında yoksul kesimin enflasyondan daha fazla etkilendiği sonucuna ulaşmışlardır.

Kalaycı ve Öztürk (2017) 1980-2013 yılları için gelir dağılımının makroekonomik değişkenlerle olan ilişkisini incelediği çalışmalarında, enflasyon ve işsizliğin gelir adaletsizliğini derinleştiren faktörler arasında yer aldığını Johansen eşbütünleşme testiyle ortaya koymuşlardır. ARDL sınır testi yaklaşımını uygulayan Akalin (2021) de 1987-2016 dönemi için aynı sonuca ulaşmıştır. Fakat bu araştırmaların ilkinde enflasyonun, ikincisinde ise işsizliğin gelir eşitsizliği yaratmada daha etkili olduğu vurgulanmıştır. Durak ve Akalin (2022) ARDL sınır testiyle 1988-2016 dönemini incelemiş ve işsizlik oranında meydana gelen bir birimlik artışın Gini katsayısında 0,33 birimlik bir artışa yol açtığını belirtmişlerdir.

Yazında bu alanda uluslararası çalışmaların da yapıldığı görülmektedir. Örneğin Ali ve Ali (2018) ARDL sınır testi yaklaşımı ile 1980’den 2015’e kadar Pakistan ekonomisini analiz etmiştir. Elde edilen bulgulara göre makroekonomik istikrarsızlığın gelir eşitsizliği üzerinde kayda değer bir etkisi bulunmaktadır. Taresh A. vd. (2020) Endonezya’nın 33 bölgesini yapısal VAR analizi ile incelemiştir. 2005-2008 yıllarını kapsayan çalışmada gelir dağılımının fiyat istikrarı ile yakından ilişkili olduğu anlaşılmıştır. Memon ve Qureshi (2020) panel regresyon analizi yardımıyla gelişmiş ve gelişmekte olan 61 ülkeyi ele almışlardır. 1990-2019 yılları arasını kapsayan çalışmada yalnızca

gelişmekte olan ülkeler için enflasyon oynaklığı ile izleyen dönemdeki gelir eşitsizliği arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur.

Sheng (2011) tarafından yapılan çalışmada 1941-2010 dönemi için ABD, Castells-Quintana ve Royuela (2012) tarafından yapılan çalışmada ise 1980-1990 dönemi için 48 ülke değerlendirmeye alınmıştır. Regresyon analizi yapılan bu çalışmalarda işsizlik ve gelir eşitsizliğinin birlikte hareket ettiği bulgusuna ulaşılmıştır.

Jannti ve Jenkins (2010) regresyon analizi ile İngiltere ekonomisini araştırmışlardır. 1961-1999 dönemini ele alan çalışmada ne enflasyon ne de işsizlik oranının gelir eşitsizliği üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Diğer taraftan, Asogwa vd. (2022) genelleştirilmiş momentler tahmincisini kullanarak 28 Afrika ülkesini analiz etmiştir. Elde edilen bulgular gelir eşitsizliğinin enflasyonla negatif, işsizlikle pozitif ilişki içinde olduğuna işaret etmektedir.

Literatür incelendiğinde, çeşitli çalışmaların farklı sonuçlara ulaştığı görülmektedir. Bu çalışmada ise, önceki araştırmalardan farklı olarak Fourier ADL eşbütünleşme testi kullanılmıştır. Bu yöntem sayesinde hem geçici hem de kalıcı yapısal kırılmalar dikkate alınarak daha kapsamlı bir analiz gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, kullanılan değişkenler ve ele alınan dönem itibarıyla da çalışma, literatüre özgün bir katkı sunmayı amaçlamaktadır.

4. Veri ve Ekonometrik Metodoloji

Bu çalışma Türkiye’de gelir dağılımı ile enflasyon ve işsizlik oranları arasındaki ilişkiyi araştırmaktadır. Gelir dağılımını ölçmek için nüfusun en düşük gelirli yüzde ellilik ve en yüksek gelirli yüzde onluk dilimi olmak üzere iki farklı sosyal grup dikkate alınmaktadır. Bu grupların gelirlerinin Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYİH) içindeki payı sırasıyla BOT50 ve TOP10 şeklinde gösterilmektedir. Enflasyon oranını temsilen tüketici fiyatlarında meydana gelen yıllık yüzde değişim, işsizlik oranını temsilen gayriiradi işsizlerin işgücü içerisindeki yüzde oranı kullanılmıştır. Bu değişkenler sırasıyla ENF ve UNE olarak gösterilmektedir. Gelir dağılımına ilişkin göstergeler Dünya Eşitsizlik Veritabanı’ndan, makroekonomik göstergeler Dünya Bankası’ndan (WB) temin edilmiştir. Gözlem sayısı 36 olan yıllık zaman serileri 1988-2023 yıllarını kapsamaktadır.

Değişkenlerin durağan olup olmadıklarını tespit etmek için kesirli frekanslı Fourier ADF birim kök testinden faydalanılmıştır. Serilerin Fourier fonksiyonlarını modele dahil eden testler geleneksel birim kök testlerinden farklı olarak yapısal kırılmaları ihmal etmemekte ve kukla değişkenli birim kök testlerinden farklı olarak yalnızca sert değil aynı zamanda yumuşak geçişli kırılmaları da başarılı bir biçimde yakalayabilmektedir (Becker vd., 2006: 381-382). Ayrıca kesirli frekansların göz önünde bulundurulması, tam bir salınımı tamamlanmayan fonksiyonların, diğer bir deyişle kalıcı yapısal kırılmaların dikkate alınmasına imkân vermektedir (Christopoulos ve Leon-Ledesma, 2011: 10).

Birim kök testinin uygulanması için aşağıdaki denklem tahmin edilmektedir (Bozoklu vd., 2020: 5):

$$\Delta y_t = \lambda_0 + \lambda_1 \sin\left(\frac{2\pi kt}{T}\right) + \lambda_2 \cos\left(\frac{2\pi kt}{T}\right) + \lambda_3 y_{t-1} + \sum_{i=1}^p \alpha_i \Delta y_{t-1} + v_t \quad (1)$$

(1) numaralı denklemde durağanlığı sınanan değişken y_t , frekans değeri k ($k = 0, 1, 2, \dots, 5$), Akaike ölçütüne göre belirlenen optimal gecikme uzunluğu p , hata terimi v_t , gözlem sayısı T ve trend t olarak ifade edilmektedir. Optimal frekans değeri k^* en küçük kareler toplamının minimizasyonu ilkesine göre tespit edilmektedir. Doğrusal olmama durumunu sınamak için F testinden yararlanılmaktadır. Mutlak değerler için, F istatistiğinin Enders ve Lee’nin (2012) belirlediği kritik değerlerden küçük olması durumunda sinüs ve kosinüs terimlerinin anlamsız olduğunu öne süren sıfır hipotezi reddedilememektedir. Bu durum serinin yapısal kırılmaların etkisi altında olmadığı ve dolayısıyla geleneksel ADF birim kök testinin sonuçlarına güvenilebileceği anlamına gelmektedir. Ters durumda ise sıfır hipotezi reddedilmekte ve FADF testine gidilmektedir. Mutlak değerler için,

hesaplanan test istatistiğinin Bozoklu vd.'nin (2020) belirlediği kritik değerlerinden küçük olması durumunda serinin birim kök içerdiğini öne süren sıfır hipotezi reddedilememektedir.

Değişkenlerin eşbütünleşik olup olmadıklarını sınamak için kullanılan kesirli frekanslı Fourier ADL eşbütünleşme testini uygulamak için aşağıdaki denklem dikkate alınmaktadır (İlkay vd., 2021: 6):

$$\Delta y_{1t} = \beta_0 + \varphi_1 \sin\left(\frac{2\pi kt}{T}\right) + \varphi_2 \cos\left(\frac{2\pi kt}{T}\right) + \delta_1 y_{1,t-1} + \gamma' y_{2,t-1} + \alpha \Delta y_{2t} + e_t \quad (2)$$

(2) numaralı denklemde bağımlı değişken y_{1t} , hata terimi e_t olarak ifade edilmektedir. Diğer semboller (1) numaralı denklemde tanımlandığı gibidir. Test istatistiğinin hesaplanması için aşağıdaki denklem kullanılmaktadır (Banerjee vd., 2017: 117):

$$t_{ADL}^F = \frac{\hat{\delta}_1}{se(\hat{\delta}_1)} \quad (3)$$

(3) numaralı denklemde δ_1 'in sıradan en küçük kareler tahmincisi $\hat{\delta}_1$, $\hat{\delta}_1$ 'in standart hatası $se(\hat{\delta}_1)$ olarak ifade edilmektedir. Mutlak değerler için, hesaplanan test istatistiğinin İlkay vd.'nin (2021) belirlediği kritik değerlerinden küçük olması durumunda, değişkenler arasında uzun dönemli ilişki olmadığını öne süren sıfır hipotezi reddedilememektedir.

5. Bulgular

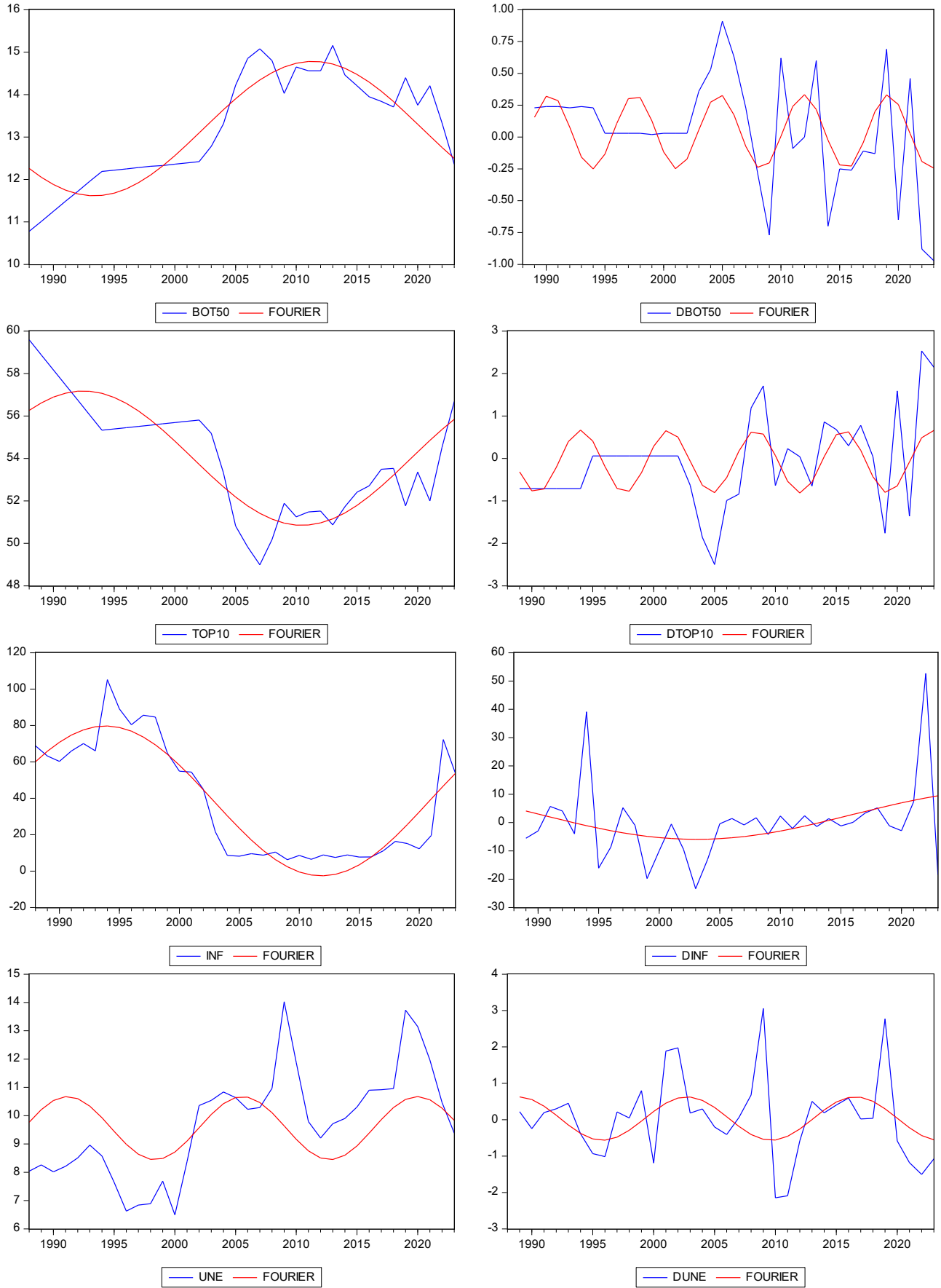
Çalışmanın bu bölümünde gelir dağılımı ile enflasyon ve işsizlik oranları arasındaki uzun dönemli ilişki ampirik açıdan ele alınmaktadır. Değişkenlerin durağanlık durumları kesirli frekanslı Fourier ADF birim kök testi ile incelenmiştir. Test sonuçları Tablo 2'de özetlenmiştir.

Tablo 2. Fourier Augmented Dickey-Fuller Birim Kök Testi

Değişken	Frekans	Min. KKT	F istatistiği	Gecikme	FADF	ADF
BOT50	1	4,431	8,939**	6	-3,403	-
TOP10	1	27,927	4,407	1	-1,697	-2,004
INF	1	3972,271	6,467***	6	-3,441	-
UNE	2,5	34,635	3,127	2	-1,830	-1,915
DBOT50	5	5,324	3,982	1	-5,385	-4,626*
DTOP10	5	30,071	2,755	6	-1,806	-4,132*
DINF	0,7	5146,179	5,017	5	-2,432	-6,045*
DUNE	2,6	38,631	3,308	1	-5,205	-4,875*

Not: *, ** ve *** sırasıyla %1, %5 ve %10 anlamlılık seviyelerini temsil etmektedir. F testi için tablo değerleri %1, %5 ve %10 anlamlılık seviyelerinde sırasıyla 10,35, 7,58 ve 6,35 olarak belirlenmiştir. FADF testi için tablo değerleri %1, %5 ve %10 anlamlılık seviyelerinde sırasıyla; k=0,7 için -4,53884, -3,94238, -3,63487, k=1 için -4,41675, -3,80627, -3,48671, k=2,5 için -3,81993, -3,14696, -2,78873, k=2,6 için -3,81077, -3,13406, -2,77883 ve k=5 için -3,54997, -2,92231, -2,58794 şeklinde belirlenmiştir.

Tablo 2'de görüldüğü üzere ilk olarak değişkenlere düzeylerinde birim kök testi uygulanmıştır. TOP10 ve UNE için hesaplanan F istatistiği kritik değerlerden küçük olduğu için sinüs ve kosinüs terimlerinin anlamsız olduğunu öne süren sıfır hipotezi reddedilememektedir. Bu nedenle söz konusu değişkenlere ADF birim kök testi uygulanmıştır. BOT50 ve INF için sinüs ve kosinüs terimleri anlamlı olduğundan FADF birim kök testine gidilmiştir. Değişkenlerin düzeylerinde yapılan analizlerin tümünün birim köklü olduğunu göstermiştir. Bunun üzerinde değişkenlerin farkı alınarak aynı prosedür yeniden uygulanmıştır. Fark serileri için sinüs ve kosinüs terimleri anlamsız olduğundan ADF birim kök testine başvurulmuş ve test istatistiklerinin kritik değerlerden daha yüksek olduğu görülmüştür. Yapılan durağanlık analizi tüm serilerin I(1) olduğuna işaret etmektedir. Şekil 2'de yer alan grafikler; değişkenler ve Fourier fonksiyonları hakkında daha fazla bilgi vermektir.

Şekil 2. Değişkenler ve Fourier Fonksiyonları

Kaynak: WID (2025) ve WB (2025) verileri kullanılarak yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

Tüm değişkenlerin I(1) olması değişkenler arasındaki uzun dönemli ilişkinin incelenebilmesi için kesirli frekanslı Fourier ADL eşbütünleşme testinin uygulanabileceği anlamına gelmektedir. Test sonuçları Tablo 3'te özetlenmiştir.

Tablo 3. Kesirli Frekanslı Fourier Autoregressive Distributed Lag Eşbütünleşme Testi

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	Bağımlı Değişkenin Gecikmesi	Bağımsız Değişkenin Gecikmesi	FADL Test İstatistiği	Frekans	Min AIC
BOT50	INF	3	1	-4,456*	4,9	0,740
BOT50	UNE	3	1	-4,667**	0,9	0,915
TOP10	INF	3	1	-4,253*	5	2,48
TOP10	UNE	3	1	-4,937*	1	2,665
INF	BOT50	2	2	-3,270	0,9	7,538
INF	TOP10	2	2	-2,949	0,9	7,473
UNE	BOT50	1	1	-4,994*	2,5	2,719
UNE	TOP10	1	2	-5,211*	2,5	2,684
INF	UNE	1	2	-2,606	1	7,867
UNE	INF	1	1	-4,222*	4,2	2,866

Not: * ve ** sırasıyla %1 ve %5 anlamlılık seviyelerini temsil etmektedir. Maksimum gecikme uzunluğu 3 olarak belirlenmiştir. FADL testi için tablo değerleri; k=0,9 için -4,723, -4,105, -3,785; k=1 için -4,713, -4,076, -3,750, k=2,5 için -4,291, -3,595, -3,222, k=4,2 için -4,039, -3,365, -3,015, k=4,9 için -3,966, -3,319, -2,978 ve k=5 için -4,002, -3,314, -2,971 olarak belirlenmiştir.

Tablo 3 incelendiğinde gelir dağılımını temsil eden BOT50 ve TOP10'un bağımlı değişken olarak yer aldığı tüm modellerde FADL test istatistiğinin kritik değerlerden mutlak değerce büyük olduğu, dolayısıyla değişkenler arasında eşbütünleşme olmadığını öne süren sıfır hipotezinin reddedildiği görülmektedir. UNE'nin bağımlı değişken olarak yer aldığı modeller için de aynı sonuca ulaşılmıştır. Diğer taraftan, INF'in bağımlı değişken olarak yer aldığı hiçbir modelde sıfır hipotezinin reddedilemediği görülmektedir. Sıfır hipotezinin reddedildiği modeller için uzun dönemli katsayıların tahmin edilmesinde Tam Modifiye Edilmiş En Küçük Kareler (FMOLS) yönteminden faydalanılmıştır. Test sonuçları Tablo 4'te özetlenmiştir.

Tablo 4. Tam Modifiye Edilmiş En Küçük Kareler Yöntemi

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	Katsayı	Standart Hata	t-istatistiği
BOT50	INF	-0,036	0,005	-7,091*
BOT50	UNE	0,087	0,077	1,121
TOP10	INF	0,068	0,013	5,368*
TOP10	UNE	-0,374	0,222	-1,686
UNE	BOT50	1,200	0,163	7,376*
UNE	TOP10	-0,560	0,094	-6,018*
UNE	INF	-0,046	0,007	-6,426*

Not: * %1 anlamlılık seviyesini temsil etmektedir.

Tablo 4 incelendiğinde UNE'nin bağımsız değişken olarak yer aldığı iki model dışındaki tüm modeller için uzun dönemli katsayıların anlamlı olduğu görülmektedir. Buna göre INF'te meydana gelen bir birimlik artış BOT50'de 0,036 birim azalmaya ve TOP10'da 0,068 birim artışa yol açmaktadır. Diğer taraftan, BOT50, TOP10 ve INF'te meydana gelen bir birimlik artış UNE'de sırasıyla 1,2 birim artışa, 0,56 ve 0,046 birim azalmaya neden olmaktadır.

6. Sonuç

Gelir dağılımı, başta yaşam standardı olmak üzere ülkelerin ekonomisi hakkında genel bilgi vermektedir. Her toplum yüksek bir refah düzeyine sahip olmayı arzulamaktadır. Gelirin adil paylaşımı hedeflenen refah düzeyine yakınlaşmayı sağlamaktadır. Gelir dağılımının aynı zamanda enflasyon ve işsizlik gibi iktisadi göstergelerle yakından ilişkili olduğu kabul edilmektedir. Bu göstergeler bunun yanı sıra toplumun iktisadi hoşnutsuzluğunu göstermesi açısından da dikkat çekmektedir. Dolayısıyla söz konusu değişkenler arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalar hem araştırmacılar hem de politika yapıcılar açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu çalışmada Türkiye’de 1988-2023 yılları arası için gelir dağılımı ile enflasyon ve işsizlik oranları arasındaki ilişki Fourier yaklaşımına dayanan ekonometrik yöntemlerle analiz edilmiştir. Yani, iktisadi bir mesele olan gelir paylaşımının, temel makroekonomik göstergeler arasında yer alan bu iki değişkenle olan bağının analiziyle, kullanılan yöntem aracılığıyla yazına farklı bir boyut katılması ve daha eşit bir paylaşım için politika üreticilerine yol gösterilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca literatürde yer alan çoğu çalışmadan farklı olarak tek bir gelir dağılımı göstergesi yerine en alt yüzde ellilik ve en üst yüzde onluk kesimin toplam gelir içindeki payı dikkate alınmıştır. Değişkenlerin durağanlık durumlarını tespit etmek için uygulanan kesirli frekanslı Fourier ADF birim kök testi değişkenlerin $I(1)$ olduğunu göstermiştir. Daha sonra değişkenler arasındaki uzun dönemli ilişki kesirli frekanslı Fourier ADL eşbütünleşme testiyle incelenmiş ve uzun dönemli katsayılar FMOLS yöntemiyle tahmin edilmiştir. Elde edilen bulgular enflasyonun gelir dağılımını bozduğuna, gelir dağılımındaki bozulmanın ise işsizliği azalttığına işaret etmektedir. Bu açıdan bulgular, enflasyonun gelir dağılımı üzerinde iyileştirici bir etkisi olduğunu savunan Kanberoğlu ve Arvas (2014) ile Gülmez ve Altıntaş’ın (2015) ve işsizliğin gelir dağılımı üzerindeki etkisini vurgulayan Kalaycı ve Öztürk (2017) ile Akalin’in (2021) çalışmalarının aksine; Bükey ve Çetin (2017), Akbulut (2021) ve Beyaz Sipahi’nin (2021) bulgularıyla paralellik göstermektedir.

Ampirik bulgular, gelir eşitsizliğinin azaltılmasında fiyat istikrarının temel bir rol üstlendiğini ortaya koymaktadır. Fiyatlar genel seviyesinde meydana gelen artışlar daha çok sabit gelirlilerden oluşan alt gelir grubunun daha da fakirleşmesine neden olmaktadır. Bu durumun söz konusu kesimin nominal gelirlerinin yüksek enflasyonu telafi edecek kadar artmamasıyla ilişkili olduğu düşünülmektedir. Üst gelir grubuna ait kişilerin ise enflasyonist ortamdan avantajlı çıktığı görülmektedir. Türkiye’de enflasyonun servetin adil olmayan bir biçimde el değiştirmesine neden olarak gelir dağılımını bozduğunu ifade etmek mümkündür. Diğer taraftan, bozulan gelir dağılımının işsizlik oranını düşürmesi dikkat çekmektedir. Bu durumun üst gelir grubunun marjinal tasarruf eğiliminin yüksek olmasından kaynaklandığı tahmin edilmektedir. Bozulan gelir dağılımı tasarruf ve yatırımları canlandırarak istihdam üzerinde olumlu bir etki yaratmaktadır. Dolayısıyla enflasyon hem doğrudan hem de gelir eşitsizliği üzerinden dolaylı olarak işsizlik oranını etkilemektedir. Sonuç olarak, konjonktürel dalgalanmaları artıran yeniden dağıtımçı politikalar yerine gelir eşitsizliğini azaltan ve makroekonomik istikrarı destekleyen dezenflasyonist para ve maliye politikalarının uygulanması önerilmektedir. Bu bağlamda, fiyat istikrarını önceleyen ve enflasyon beklentilerini çıpalayan politikalar, özellikle sabit gelir gruplarının reel alım gücünü koruyarak gelir dağılımındaki bozulmayı sınırlandırabilir. Bununla birlikte, gelir eşitsizliğindeki azalmanın işgücü talebi üzerinde baskı yaratabileceği dikkate alındığında, politika yapıcıların bu dengeyi gözeterek enflasyonla mücadele ederken aynı zamanda yatırım ortamının sürdürülebilirliğini sağlayacak önlemleri ihmal etmemesi gerekmektedir.

Kaynaklar

- Akalın, G. (2021). Gelir ve servet vergileri Türkiye’de gelir dağılımını etkilemekte midir?. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 249-255. <https://doi.org/10.18506/anemon.851634>
- Akar, T. ve Erdoğan, S. (2022). Türkiye’de en yoksul ve en zengin kesim açısından enflasyon hesabına yönelik bir değerlendirme (2003-2021). *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 314-326. <https://doi.org/10.34086/rteusbe.1213311>
- Akbulut, E. (2021). Türkiye’de enflasyon, faiz, vergiler ve gelir dağılımı ilişkisi: Ampirik analiz. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 17(1), 147-169. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/esad/issue/62547/902454>
- Ali, A. ve Ali, S. (2018). Determinants of poverty in Pakistan. *Pakistan Journal of Humanities and Social Sciences Research*, 1(2), 17-31. <https://doi.org/10.37605/pjhssr.1.2.2>
- Asogwa, F. O., Onyeke, Q. O., Kuma, P. M., Arazue, W. O. ve Nkalu, C. N. (2022). Do macroeconomic indicators determine income inequality in selected African countries?. *Journal of Public Affairs*, 22, e2560. <https://doi.org/10.1002/pa.2560>
- Aydın, A. (2025). Türkiye ekonomisinde sanayisizleşme ve gelir dağılımı. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 26(1), 233-257. <https://www.doi.org/10.31671/doujournal.1469277>
- Banerjee, P., Arcabic, V. ve Lee, H. (2017). Fourier ADL cointegration test to approximate smooth breaks with new evidence from crude oil market. *Economic Modelling*, 67, 114-124. <https://doi.org/10.1016/j.econmod.2016.11.004>
- Basri, P. ve Lawrence, D. (2020). Wealth inequality in the ancient Near East: A preliminary assessment using Gini coefficients and household size. *Cambridge Archaeological Journal*, 30(4), 689-704. <https://doi.org/10.1017/S0959774320000177>
- Becker, R., Enders, W. ve Lee, J. (2006). A stationarity test in the presence of an unknown number of smooth breaks. *Journal of Time Series Analysis*, 27(3), 381-409. <https://www.doi.org/10.1111/j.1467-9892.2006.00478.x>
- Beyaz Sipahi, B. (2021). Türkiye’de eğitim harcamaları gelir dağılımı ve enflasyon ilişkisi: Eşbütünleşme analizi. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 11(2), 553-567. <https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.869412>
- Bozoklu, Ş., Yılcı, V. ve Görüş, M. S. (2020). Persistence in per capita energy consumption: A fractional integration approach with a Fourier function. *Energy Economics*, 91, 104926. <https://doi.org/10.1016/j.eneco.2020.104926>
- Bükey, A. M. (2020). *Türkiye’de ekonomik krizler ve gelir dağılımı: 1994, 2001 ve 2008 krizleri tecrübesi*. İksad Yayınevi.
- Bükey, A. M. ve Çetin, B. I. (2017). Türkiye’de gelir dağılımına etki eden faktörlerin en küçük kareler yöntemi ile analizi. *Maliye Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 103-117. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/finance/issue/61463/917924>
- Cagan, P. (1956). The monetary dynamics of hyperinflation. M. Friedman (Ed.), *Studies in the Quantity Theory of Money* içinde (s. 25-117). The University of Chicago Press.
- Castells-Quintana, D. ve Royuela, V. (2012). Unemployment and long-run economic growth: The role of income inequality and urbanisation. *Journal of Regional Research*, (24), 153-173. <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=4087685>
- Christopoulos, D. K. ve Leon-Ledesma, M. A. (2011). International output convergence, breaks, and asymmetric adjustment. *Studies in Nonlinear Dynamics & Econometrics*, 15(3), 1-31. <https://www.doi.org/10.2202/1558-3708.1823>
- Coburn, D. (2000). Income inequality, social cohesion and the health status of populations: The role of neo-liberalism. *Social science & medicine*, 51(1), 135-146. [https://doi.org/10.1016/S0277-9536\(99\)00445-1](https://doi.org/10.1016/S0277-9536(99)00445-1)
- Destek, M. A., Okumuş, İ. ve Manga, M. (2017). Türkiye’de finansal gelişim ve gelir dağılımı ilişkisi: Finansal Kuznets eğrisi. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 18(2), 153-165. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/doujournal/issue/66677/1043180>

- Durak, S. ve Akalin, G. (2022). Türkiye’de gelir dağılımının belirleyicileri. *Anadolu İktisat ve İşletme Dergisi*, 6(2), 69-86. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/anadoluiid/issue/73076/1177438>
- Durgun, B. ve Durgun, Ö. (2023). Gelir eşitsizliği ve insani gelişme ilişkisi: Türkiye örneği. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 25(1), 45-73. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iibfdkastamonu/issue/78208/1206605>
- Enders, W. ve Lee, J. (2012). The flexible Fourier form and Dickey–Fuller type unit root tests. *Economics Letters*, 117(1), 196-199. <https://doi.org/10.1016/j.econlet.2012.04.081>
- Gado, M. A. (2025). The impact of unemployment on income inequality in Nigeria. *Journal of Arts and Sociological Research*, 7(6), 1-18. <https://doi.org/10.70382/ajasn.v7i6.007>
- Gülmez, A. ve Altıntaş, N. (2015). Türkiye’de ticari açıklık ve enflasyonun gelir dağılımına etkisi: Ekonometrik bir analiz. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(9), 31-44. https://www.kafkas.edu.tr/dosyalar/iibfdergi/file/09/2_.pdf
- Heimberger, P. (2020). Does economic globalisation affect income inequality? A meta-analysis. *The World Economy*, 43(11), 2960-2982. <https://www.doi.org/10.1111/twec.13007>
- İlkay, S. Ç., Yılcı, V., Ulucak, R. ve Jones, K. (2021). Technology spillovers and sustainable environment: Evidence from time-series analyses with Fourier extension. *Journal of Environmental Management*, 294, 113033. <https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2021.113033>
- İşcan, İ. H. ve Demirel, T. (2023). Faiz, döviz kuru ve enflasyonun gelir dağılımı üzerine etkisi: Türkiye üzerine bir eş-bütünleşme analizi. *Uluslararası Ekonomi İşletme ve Politika Dergisi*, 7(2), 295-310. <https://doi.org/10.29216/ueip.1263844>
- Jantti, M. ve Jenkins, S. P. (2010). The impact of macroeconomic conditions on income inequality. *The Journal of Economic Inequality*, 8, 221-240. <https://www.doi.org/10.1007/s10888-009-9113-8>
- Kahai, S. K. ve Simmons, W. (2005). The impact of globalisation on income inequality. *Global Business and Economics Review*, 7(1), 1-15. <https://www.doi.org/10.1504/GBER.2005.006915>
- Kalaycı, S. ve Öztürk, A. (2017). Türkiye’de eğitim, işsizlik ve enflasyona dayalı gelir dağılımı adaletsizliği. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 12(3), 151-168. <http://doi.org/10.7827/TurkishStudies.12674>
- Kanberoğlu, Z. ve Arvas, M. A. (2014). Finansal kalkınma ve gelir eşitsizliği: Türkiye örneği, 1980-2012. *Sosyoekonomi*, 21(21), 105-122. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sosyoekonomi/issue/21081/226979>
- Kuznets, S. (1955). Economic growth and income inequality. *The American Economic Review*, 45(1), 1-28. <https://www.jstor.org/stable/1811581>
- Marx, K. (1887). *Capital: A critique of political economy. Volume I. Book one: The process of production of capital*. Progress Publishers.
- Memon, S. ve Qureshi, I. A. (2021). Income inequality and macroeconomic instability. *Review of Development Economics*, 25(2), 758-789. <https://doi.org/10.1111/rode.12730>
- Mises, L. (1951). *Socialism: An economic and sociological analysis*. J. Kahane (Çev.), Yale University Press.
- Mocan, H. N. (1999). Structural unemployment, cyclical unemployment, and income inequality. *Review of Economics and Statistics*, 81(1), 122-134. <https://doi.org/10.1162/003465399767923872>
- Monnin, P. (2014). Inflation and income inequality in developed economies. *CEP Working Paper Series*. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2444710>
- Muth, J. F. (1961). Rational expectations and the theory of price movements. *Econometrica*, 29(3), 315–335. <https://doi.org/10.2307/1909635>
- Phillips, A. W. (1958). The relation between unemployment and the rate of change of money wage rates in the United Kingdom, 1861-1957. *Economica*, 25(100), 283-299. <https://doi.org/10.2307/2550759>

- Piketty, T. (2006). The Kuznets curve: Yesterday and tomorrow. A. V. Banerjee, R. Benabou ve D. Mookherjee (Ed.), *Understanding Poverty* içinde (s. 62-71). Oxford University Press. <https://www.doi.org/10.1093/0195305191.003.0004>
- Ricardo, D. (1817). *On the principles of political economy and taxation*. John Murray Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9781107589421>
- Rolim, L., Carvalho, L. ve Lang, D. (2024). Monetary policy rules and the inequality-augmented Phillips curve. *Economic Modelling*, 139, 106780. <https://doi.org/10.1016/j.econmod.2024.106780>
- Samuelson, P. A. ve Solow, R. M. (1960). *Analytical aspects of anti-inflation policy*. *The American Economic Review*, 50(2), 177-194. <https://www.jstor.org/stable/1815021?seq=1>
- Sheng, Y. (2011). Unemployment and income inequality: A puzzling finding from the US in 1941-2010. *SSRN's Research Paper Series*, 2020744. <https://www.doi.org/10.2139/ssrn.2020744>
- Taresh A, A., Sari, D. W. ve Purwono, R. (2020). Analysis of the relationship among macroeconomics, monetary and income inequality. *Economics Development Analysis Journal*, 9(4), 427-442. <https://doi.org/10.15294/edaj.v9i4.38946>
- Ünal, İ. B. ve Doğan, M. K. (2022). Türkiye’de enflasyonun gelir eşitsizliğine etkisinin mikro düzeyde analizi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 77(2), 309-332. <https://doi.org/10.33630/ausbf.1039511>
- World Bank. (2025). *World development indicators*. <https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators>
- World Inequality Database. (2022). *World inequality report 2022*. <https://wid.world/document/world-inequality-report-2022>
- World Inequality Database. (2025). *World inequality database*. <https://wid.world>